

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 137/04-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. septembra 2004 v senáte zloženom z predsedu Eduarda Bárányu a zo sudcov Juraja Babjaka a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť J. H. a P. H., obaja bytom Ž., zastúpených advokátkou JUDr. D. P., Ž., ktorou namietali porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 43/00, a takto

r o z h o d o l :

1. Právo J. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 8 C 43/00 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Právo P. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 8 C 43/00 porušené bolo.

3. J. H. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 45 000 Sk (slovom štyridsaťpäťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Žilina p o v i n n ý zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. P. H. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 45 000 Sk (slovom štyridsaťpäťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Žilina p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Okresný súd Žilina j e p o v i n n ý nahradiť J. H. a P. H. trovy právneho zastúpenia v sume 15 053 Sk (slovom pätnásťtisícpäťdesiattri slovenských korún) na bankový účet právnej zástupkyne JUDr. D. P. do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

6. Sťažnosti J. H. a P. H. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. marca 2004 doručená sťažnosť J. H. a P. H., obaja bytom Ž. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátkou JUDr. D. P., Ž., ktorou namietajú porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) Okresným súdom Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 8 C 43/00.

Ústavný súd uznesením z 28. apríla 2004 č. k. III. ÚS 137/04-10 prijal sťažnosť sťažovateľov na ďalšie konanie.

Na výzvu ústavného súdu účastníci konania oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Z uvedeného dôvodu ústavný súd využil možnosť postupu podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania, pretože vzhľadom na charakter posudzovanej veci, v ktorej je rozhodujúci prehľad spisu, nemožno od ústneho pojednávania očakávať ďalšie objasnenie veci.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti uvádzajú, že okresnému súdu doručili 31. januára 2000 návrh, ktorým sa domáhali vyslovenia neplatnosti právneho úkonu v zmysle ustanovení § 37, § 38, § 39 a § 40 Občianskeho zákonníka. Sťažovatelia uhradili súdny poplatok v sume 500 Sk. Sťažovatelia svojím podaním z 26. júna 2002 požiadali okresný súd o vydanie predbežného opatrenia. Okresný súd uznesením z 28. júna 2002 sp. zn. 8 C 43/00 návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol. V predmetnej veci nebol viac vykonaný žiaden úkon.

Sťažovatelia doručili okresnému súdu 9. mája 2000 žiadosť o oznámenie stavu konania, pretože odporcovia podali okresnému súdu návrh na vydanie predbežného opatrenia a návrh na vypratanie nehnuteľnosti v konaní sp. zn. 2 C 372/00, v ktorom sa priebežne koná, a sťažovateľom bolo zakázané s nehnuteľnosťami na základe vydaného predbežného opatrenia nakladať.

Zákonná sudkyňa v predmetnej veci sp. zn. 8 C 43/00 vo vyjadrení zo 17. mája 2000 uviedla, že vo svojom senáte má „*minimálne 1 300 vecí starších*“, ako je vec sťažovateľov, preto ju vybaví v poradí, v akom do senátu napadla.

Sťažovatelia zároveň doručili 9. mája 2000 okresnému súdu návrh na prerušenie konania sp. zn. 2 C 372/00, pretože v konaní sp. zn. 8 C 43/00 sa rieši otázka významná pre

rozhodovanie vo veci sp. zn. 2 C 372/00. Okresný súd na tento návrh nereagoval, pričom konanie sp. zn. 2 C 372/00 nebolo prerušené.

Sťažovatelia doručili okresnému súdu 12. februára 2002 ďalšiu žiadosť o oznámenie stavu konania sp. zn. 8 C 43/00 s prihliadnutím na skutočnosť, že návrh na začatie konania bol podaný pred vyše dvoma rokmi a zatiaľ sa vo veci nekonalo. Okresný súd na túto žiadosť sťažovateľom neodpovedal.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovatelia vo svojom návrhu výroku rozhodnutia (petite) žiadajú, aby ústavný súd vyslovil porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní okresného súdu sp. zn. 8 C 43/00 a prikázal okresnému súdu konať v uvedenej veci bez prietáhov. Zároveň sťažovatelia žiadajú primerané finančné zadosťučinenie spoločne v sume 600 000 Sk a náhradu trov právneho zastúpenia.

Ústavný súd výzvou z 10. mája 2004 požiadal predsedu okresného súdu, aby sa v zmysle ustanovenia § 29 ods. 6 zákona o ústavnom súde vyjadril k sťažnosti sťažovateľov. Splnomocnenec okresného súdu potvrdil na poštovej doručenke prevzatie tejto výzvy 14. mája 2004, pričom požiadavka ústavného súdu nebola splnená.

Ústavný súd výzvou z 23. júna 2004 opätovne vyzval predsedu okresného súdu, aby sa v lehote desiatich dní od doručenia tejto výzvy vyjadril k sťažnosti sťažovateľov. Splnomocnenec okresného súdu potvrdil na poštovej doručenke prevzatie tejto výzvy 28. júna 2004.

Stanovisko predsedu okresného súdu bolo ústavnému súdu doručené 28. júna 2004. Uviedol v ňom, že z dôvodu presťahovania súdu do inej budovy „*meškáme ... s agendou Spr.*“, pričom pripojil stanovisko zákonnej sudkyne a prehľad úkonov v predmetnej veci. Zákonná sudkyňa vo svojom vyjadrení uviedla, že napriek skutočnosti, že v danom konaní došlo k prietahom, tieto prietahy nemali subjektívny charakter. Na okresnom súde sa

dlhodobo nevytvárajú podmienky na riadny výkon súdnictva, najmä čo sa týka personálneho obsadenia a technického vybavenia súdu.

II.

Ústavný súd na základe sťažnosti sťažovateľov, stanoviska predsedu okresného súdu a najmä podrobného preštudovania spisu okresného súdu sp. zn. 8 C 43/00 zistil nasledovný priebeh a stav konania.

Okresnému súdu bol 31. januára 2000 doručený návrh sťažovateľov na vyslovenie neplatnosti právneho úkonu (zmluvy o budúcej zmluve) podľa § 37 až 40 Občianskeho zákonníka proti odporcom v prvom až štvrtom rade s prílohami a preukázaním úhrady súdneho poplatku.

Okresnému súdu bola 9. mája 2000 doručená žiadosť sťažovateľov o oznámenie stavu predmetného konania, pretože odporcovia podali návrh na vydanie predbežného opatrenia v konaní sp. zn. 2 C 372/00, v ktorom sa priebežne koná a je stanovený termín pojednávania na 2. jún 2000. Sťažovatelia doručili okresnému súdu 9. mája 2000 návrh na prerušenie konania sp. zn. 2 C 372/00, ale vzhľadom na neistotu, či bude toto konanie prerušené, žiadajú o prednostné prejednanie návrhu doručeného 31. januára 2000, pretože rozhodnutie v konaní sp. zn. 8 C 43/00 má zásadný význam pre konanie sp. zn. 2 C 372/00.

Zákonná sudkyňa v konaní sp. zn. 8 C 43/00 vo svojej odpovedi zo 17. mája 2000 uviedla, že vec jej bola pridelená na konanie 2. februára 2000 a od uvedeného dátumu nebol vo veci vykonaný žiadny úkon, pričom tieto prietahy rozhodne nemajú subjektívny charakter. V senáte sa nachádza 1 400 neskončených civilných sporov a vec sťažovateľov vybaví v poradí, v akom do senátu došla, pretože nie je žiadny dôvod na uprednostnenie tejto veci pred inými konaniami.

Okresný súd vydal 17. mája 2000 pokyn na doručenie uvedeného vyjadrenia zákonnej sudkyne sťažovateľom. Sťažovatelia doručili okresnému súdu 12. februára 2002

žiadosť o oznámenie stavu konania, pretože návrh na začatie konania bol podaný pred vyše dvoma rokmi a zatiaľ nebol stanovený termín pojednávania. Prípadná odpoveď zákonnej sudkyne nie je v spise priložená.

Sťažovatelia doručili okresnému súdu 26. júna 2002 návrh na nariadenie predbežného opatrenia v posudzovanom konaní s preukázaním úhrady súdneho poplatku. Podľa úradného záznamu zákonnej sudkyne z 28. júna 2002 (strana 29 spisu) boli do spisu sp. zn. 8 C 43/00 pripojené na stranách 30 až 53 rovnopisy podaní a rozhodnutí a fotokópie listinných dôkazov zo spisu sp. zn. 2 C 372/00.

Okresný súd uznesením č. k. 8 C 43/00-54 z 28. júna 2002 zamietol návrh sťažovateľov na vydanie predbežného opatrenia z 20. júna 2002. Okresný súd vydal 18. júla 2002 pokyn na doručenie predmetného uznesenia účastníkom konania. Okresný súd vydal 21. novembra 2002 pokyn na doručenie návrhu sťažovateľov na začatie konania z 31. januára 2000 odporcom v prvom až štvrtom rade a vyzval ich, aby sa v lehote pätnástich dní k návrhu vyjadrili. Jeho doručenie odporcovi v druhom rade je vykázané 27. novembra 2002, jeho doručenie odporcom v prvom, treťom a štvrtom rade nebolo vykázané, pričom neprevzaté zásielky boli okresnému súdu vrátené 18. decembra 2002.

Okresný súd nariadil 24. júna 2004 termín pojednávania na 19. júl 2004. Okresný súd prípisom z 24. júna 2004 požiadal sťažovateľov o predloženie listu vlastníctva sporných nehnuteľností v lehote siedmich dní. Sťažovatelia vo svojej odpovedi doručenej okresnému súdu 2. júla 2004 uviedli, že list vlastníctva môže vyžiadať len súd alebo vlastník nehnuteľností, teda odporcovia.

Odporca v druhom rade doručil okresnému súdu 1. júla 2004 písomné ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní 19. júla 2004 z dôvodu pobytu v zahraničí. Podľa úradného záznamu zo 16. júla 2004 boli zásielky pre odporcov v prvom, treťom a štvrtom rade o predvolaní na pojednávanie 19. júla 2004 uložené na Pošte Žilina 3, a to 30. júna 2004.

Právna zástupkyňa sťažovateľov vo vyjadrení z 18. júla 2004 bez uvedenia dátumu doručenia okresnému súdu ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní 19. júla 2004 zo zdravotných dôvodov priloženým potvrdením ošetrojúceho lekára a pripojila písomné doplnenie žalobného návrhu sťažovateľov z 31. januára 2000.

Na pojednávaní 19. júla 2004 sa osobne zúčastnili sťažovatelia a okresný súd uznesením vyhlásil, že bude pojednávať v neprítomnosti odporcov v prvom až štvrtom rade a právnej zástupkyne sťažovateľov. Na pojednávaní vypovedali sťažovatelia ako účastníci konania, okresný súd sa oboznámil so spisovým materiálom, uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené a rozsudkom určil, že zmluva o budúcej zmluve uzavretá medzi sťažovateľmi a odporcami je neplatná.

Podľa prílohy k zápisnici o pojednávaní 19. júla 2004 založenej na strane 92 spisu sa sťažovatelia vzdali práva podať odvolanie proti uvedenému rozsudku. Okresnému súdu bolo 21. júla 2004 doručené vyjadrenie právnej zástupkyne sťažovateľov o vyčíslení trov konania a právneho zastupovania. Uvedeným vyjadrením spis končí.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa svojou sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia svojho práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov. V zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Len prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby neodstráni a nemôže odstrániť. Až právoplatným rozhodnutím, bez ohľadu na to, či vyznie v prospech alebo neprospech účastníka, sa vytvára právna istota. Preto na naplnenie ústavného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby všeobecný súd iba o veci konal a nerozhodol ju s účinkami právoplatnosti a prípadne vykonateľnosti svojho meritórneho rozhodnutia.

Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa naplní, ako to konštantne ústavný súd vo svojich rozhodnutiach uvádza, až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 26/95, I. ÚS 10/98, I. ÚS 89/99).

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (napr. rozhodnutie sp. zn. I. ÚS 28/01).

Sťažovatelia využili právny prostriedok, ktorého uplatnenie sa vyžaduje pred podaním návrhu na začatie konania pred ústavným súdom, a podali žiadosti o oznámenie stavu predmetného konania doručené okresnému súdu 9. mája 2000 a 12. februára 2002, ktoré ústavný súd pokladá za dostatočný dôkaz prejavu záujmu a aktívneho prístupu sťažovateľov v tomto konaní.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníkov súdneho konania a postup samotného súdu.

Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd vzal do úvahy právny a skutkový stav veci. Predmetom konania je vyslovenie neplatnosti právneho úkonu. Platná právna úprava vrátane judikátov v tejto oblasti nezaraduje posudzované konanie ku konaniam o zložitých veciach, preto je možné považovať vec za štandardnú z hľadiska rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

Skutková stránka posudzovanej veci patrí tiež k štandardným prípadom patriacim do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov napriek protikladným stanoviskám účastníkov konania. Uvedené presvedčenie ústavného súdu podporuje aj fakt, že okresný súd vo veci rozhodol na prvom a jedinom pojednávaní, ktoré bolo v predmetnej veci nariadené.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd pri podrobnom preštudovaní posudzovaného spisu nezistil žiadnu okolnosť, ktorou by boli sťažovatelia prispeli k priet'ahom v konaní. Svojimi žiadosťami o oznámenie stavu konania doručenými okresnému súdu 9. mája 2000 a 12. februára 2002 naopak dali najavo svoj aktívny záujem o vyriešenie tohto sporu.

Tretím hodnotiacim kritériom, ktorým ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku postupu okresného súdu došlo k porušeniu uvedených práv, ústavný súd zistil, že tomu tak je, a to bez existencie zákonnej prekážky (napr. rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 3/00).

Ústavný súd s prihliadnutím aj na ustanovenie § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku vyhodnotil postup okresného súdu v období od 2. februára 2000 do 28. júna 2002 (28,5 mesiacov) ako zbytočný priet'ah, pretože v uvedenom období okresný súd nevykonal

žiadne úkony smerujúce k rozhodnutiu v posudzovanej veci. Okresný súd bol nečinný aj v časovom období od 18. júla 2002 do 21. novembra 2002 (4 mesiace) a od 1. januára 2003 do 24. júna 2004 (17,5 mesiacov).

Ústavný súd posúdil uvedené obdobia ako časové úseky, v ktorých došlo k zbytočným priet'ahom nečinnosťou okresného súdu v celkovej dĺžke 50 mesiacov.

Predseda okresného súdu vo svojom stanovisku doručenom ústavnému súdu 28. júna 2004 uviedol, že „z prehľadu úkonov je zrejmý objektívny stav, zo stanoviska sudkyne subjektívny postoj sudcu a súdu, z ústavnej judikatúry zase objektívny stav“. Zákonná sudkyňa v pripojenom vyjadrení uviedla, že aj keď je nesporné, že v predmetnom konaní došlo k priet'ahom, rozhodne neboli subjektívneho charakteru. Na okresnom súde sa dlhodobo nevytvárali sudcom podmienky na riadny výkon súdnictva, najmä čo sa týka personálneho obsadenia a technického vybavenia súdu.

Právo zaručené podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa realizuje takým konaním všeobecných súdov, ktoré plynule smeruje k odstráneniu právnej neistoty osoby, ktorá sa obrátila na súd v konkrétnej veci (napr. rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 40/97).

Ústavný súd v tejto súvislosti zároveň pripomína, že v súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania dohovoru je ustálený názor, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť súdne konanie, ho nezbavuje zodpovednosti za zbytočné priet'ahy v súdnom konaní (napr. rozhodnutia sp. zn. III. ÚS 17/02, II. ÚS 120/02). Povahu objektívnych príčin možno priznať právnym udalostiam, ale uplatnenie ústavou zaručeného práva sa nemôže zmarit' nenáležitým správaním štátnych orgánov, ktoré v mene štátu zabezpečujú plnenie práv zaručených ústavou (napr. rozhodnutie sp. zn. I. ÚS 145/02). Podľa právneho názoru ústavného súdu vyjadreného v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 14/00 „Otázky množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným priet'ahom v konaní“.

Na základe týchto dôvodov ústavný súd dospel k názoru, že v uvedenom konaní okresného súdu bolo porušené právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, tak ako im ho zaručuje čl. 48 ods. 2 ústavy, a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv a slobôd vzniklo nečinnosťou, môže ústavný súd prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

IV.

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení práva sťažovateľov, zaoberal sa aj ich žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“.

Ústavný súd pri stanovení výšky primeraného finančného zadosťučinenia vzal do úvahy dĺžku nečinnosti okresného súdu, ktorá mala priamy vplyv na dlhodobú neistotu sťažovateľov týkajúcu sa podnikateľskej činnosti, ktorá je zdrojom ich živobytia, čím bola vážne ohrozovaná ich existencia.

Sťažovatelia v petite svojej sťažnosti požadovali primerané finančné zadosťučinenie spoločne v sume 600 000 Sk. Ústavný súd v okolnostiach tejto veci považuje sumu 45 000 Sk pre každého zo sťažovateľov za primeranú so zreteľom na konkrétne okolnosti posudzovanej veci.

Pri určení výšky primeraného finančného zadost'učinenia vychádzal ústavný súd zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru, aplikovaného na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa ústavný súd riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadost'učinenia nie je prípadná náhrada škody.

V súlade s ustanovením § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom uhrádza účastník zo svojho. Na základe ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktorý zakotvuje výnimku z tejto zásady, ústavný súd priznal sťažovateľom náhradu trov právneho zastúpenia, pretože ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľov bolo porušené, a teda mali vo veci úspech.

Pri výške náhrady trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z ustanovenia § 13 ods. 8 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“), ktoré upravuje výšku odmeny za zastupovanie pred ústavným súdom a podľa ktorého ak predmet sporu nie je oceníteľný peniazmi, odmena za jeden úkon je jedna tretina výpočtového základu.

Predmetom konania pred ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd, ktorá nie je oceníteľná peniazmi. V zmysle § 17 ods. 2 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. základná sadzba tarifnej odmeny sa zníži o 20 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní alebo obhajobe dvoch alebo viacerých osôb.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Vzhľadom na skutočnosť, že dva úkony právnej služby boli realizované v roku 2004, ústavný súd vychádzal pri týchto úkonoch z oznámenia Štatistického úradu Slovenskej

republiky, podľa ktorého za prvý polrok 2003 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 13 602 Sk.

Podľa takto určených kritérií je výška odmeny za dva úkony právnej pomoci – prevzatie a prípravu veci a podanie vo veci samej – 4 534 Sk za každý úkon v zmysle ustanovenia § 16 ods. 1 vyhlášky č. 163/2002 Z. z., t. j. spolu 9 068 Sk, a znížená o 20 % predstavuje sumu 7 254,40 Sk u každého zo sťažovateľov, teda spolu 14 508,80 Sk. Ústavný súd rozhodol aj o priznaní náhrady výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu podľa § 19 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z., t. j. dvakrát 136 Sk u každého zo sťažovateľov, teda spolu 544 Sk.

Podľa takto určených kritérií je správny výpočet trov konania 15 053 Sk, ktoré ústavný súd zaviazal uhradiť právnej zástupkyni sťažovateľov okresný súd.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. septembra 2004